

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף פד (עמוד ב)

לא הלכו בפיקוח נפש אחר הרוב: כלומר אם יש ספק האם מתחת למפולת נמצא יהודי או גוי, אפילו שרוב האנשים בסביבה שם הם גויים - מפקחים עליו את הגל של ההריסות. הגמרא מבררת מה החידוש בדבר, שהרי אפילו אם היתה שם קבוצה שחציה גויים וחציה יהודים היה צריך לפקח את הגל, מכיון שכלל בידינו 'ספק נפשות להקל'?

אלא דאיכא תשעה כותים וישראל אחד: גם בזה אין חידוש. כיון שהתורה גילתה בפסוק המדבר על רוצח 'וארב לו' למעט זורק אבן לתוך חבורת בני אדם של תשעה ישראלים וגוי אחד, שלא הורגים את הרוצח. מכיון ש'כל קבוע - כמחצה על מחצה דמי' כלומר הספק הזה נחשב לספק שקול חצי חצי, והרי 'ספק נפשות להקל'. כל זאת דוקא ב'קבוע' כגון בחצר אחת ששהו בה קבוצת האנשים. אבל אם יצא אחד מהחצר לשוק - ישנו כלל 'כל דפריש מרובא פריש' ומתייחסים אליו כיהודי ודאי והרוצח חייב מיתה.

לא צריכא דפרוש לחצר אחרת: אבל החידוש כאן הוא במקרה שפרשה כל הקבוצה לחצר אחרת (בדרכם לשוק) ושם נפלה מפולת על אחד מהם - אפילו שכבר נתבטלה הקביעות שלהם, ואם כן היינו צריכים ללכת אחרי הרוב ולא לפקח את הגל - לא הולכים בפיקוח נפש אחר הרוב ומפקחים עליו. אמנם אם לא היתה פורשת כל הקבוצה אלא רק מקצתה לחצר אחרת - לא מפקחים את הגל, מכיון שאין לנו 'חזקה' שבחצר השניה יש בכלל יהודי. מה שאין כן כשפרשה כל הקבוצה שמוחזק לנו שיש פה יהודי אחד רק שאיננו יודעים מיהו.

מצא בה תינוק מושלך: מצא תינוק בעיר שגרים בה יהודים וגויים - לדעת רב אם רוב העיר ישראלים התינוק נחשב ליהודי רק לענין להחיותו, אבל לא ליוחסין שאם זו תינוקת לא מחתנים אותה עם כהן שמא היא גויה וצריכה גיור וגירת אסורה לכהן.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

לדעת שמואל רק מפקחים עליו את הגל. לכאורה משמע שאפילו במחצה על מחצה לא מפקחים עליו. דברים אלו סותרים את דברי שמואל לעיל?

לדעת שמואל מחצה על מחצה ישראל - לענין נזקין: שור של גוי שנוגח את שור של ישראל חייב לשלם תמיד נזק שלם. ואילו שור של ישראל שנוגח את שור של גוי פטור. ושר של ישראל שנוגח את שור של ישראל: שור תם (שעדיין לא נגח שלוש פעמים) משלם חצי נזק, ושור מועד משלם נזק שלם. הגמרא מבררת את המקרה שבו מתייחסים אליו כיהודי במקרה של נגיחת שור.

דנגחיה תורא דידן (=שור של ישראל) לתורא דידיה (את השור של התינוק): עד שלא יביא התינוק (שגדל) ראייה שהוא אינו גוי, אי אפשר לחייב את היהודי שהשור שלו נגח בתשלומי הנזק, כי 'המוציא מחבירו עליו הראיה' ושם גוי הוא שישראל פטור מלשלם לו.

דנגחיה תורא דידיה (כשהוא תם) לתורא דידן: ישלם התינוק רק חצי נזק, ועבשיו חובת הראייה מוטלת על הישראל הניזק להוכיח שהמזיק הוא גוי וחייב בנזק שלם.